

GÖRÖMBEI ANDRÁS

Búcsú Püski Sándortól

Püski Sándortól búcsúzom, a magyar nemzeti közösség egyik megtartó, nagy emberétől.

A Püski-házaspár – „Ilus néni és Sándor bácsi”, ahogy évtizedeken keresztül szólítottuk őket – a magyar nemzeti életakarát minden időben erőt adó nagy példája. Elindulni a szegénység nyomorult állapotából, és áldozatos munkával, teremtő okossággal a nemzeti tudatot erősítő példává nőni – kivételes emberi tett. Püski Sándort az alulsó Magyarországiért érzett felelősségtudata egyre nagyobb cselekedetekre szólította. Sorsformáló eltökéltsége, leleményessége, vállalkozói bátorsága csodát művelt.

Már egyetemi évei során felismerte azt, hogy a nemzet önismeretének és öntudatának az erősítésében az irodalom alapvető szerepet vállalhat, ha a nemzet legfontosabb kérdéseivel foglalkozik. Látta és értékelte a bontakozó népi irodalom nemzeti és szociális problémákkal küzdő alkotóit. Abban ismerte fel a maga küldetését, hogy a népi írók műveit nagy példányszámban kiadja, hogy azok új nemzeti tudatot és önismeretet alkotó erővé váljanak.

Könyvkiadóként állt a népi irodalom s ezen keresztül a magyar nemzet szolgálatába. Megismerte Illyés Gyulát, Tamási Áront, Veres Pétert, Sinka Istvánt, Szabó Pált, Szabó Lőrincet és társaikat. Önzetlen segítő szándéka a legtöbb népi író hamarosan együttműködő barátjává tette. 1939-ben megindította a Magyar Élet Könyvkiadót, mely néhány év alatt a magyar szellemi élet kiemelkedő jelentőségű tényezője lett. Sinka István *Vád* című kötete volt a kiadó első könyve. Egy nagy tehetséget és általa a nincstelen szegények világát emelte be a magyar nemzeti tudatba. Ezt követte hamarosan a nemzeti felelősségtudatot erősítő, ma is értékes művek sora. *Az egész látóhatártól A minőség forradalmáig*. A könyveket Püski Sándor hatalmas példányszámban adta ki. Példaszerűen megszervezte a könyvterjesztői hálózatát is.

Óriási tette volt Püski Sándornak a második szárszói konferencia is, ahová a nemzet sorsán és jövőjén való közös gondolkodásra hívta meg a magyar szellemi élet képviselőit. Sokat tett azért, hogy a magyar népi irodalom minden árnyalatát együtt lássa és hasznosítsa a nemzet.

Könyves pályájának első nagy korszaka 1944-ben véget ért. Ezután szörnyű negyedszázad következett. Államosítás, rágalmazás. Majd hirtelen felfénylő 1956. Az-

---

Elhangzott a Farkasréti temetőben 2009. augusztus 13-án.

tán megint hamis vádak. Börtön. Püski Sándor nemzetépítő, cselekvő akarata azonban hatalmas erőnek bizonyult. Tönkretették itthon, fölépítette a Püski Könyvesházat Amerikában. Nemcsak létrehozta a legteljesebb magyar könyvválasztékot a világban, hanem megszervezte a magyar szellemi élet sok-sok képviselőjének amerikai útját is. Itthon kiadhatatlan könyvek sorát jelentette meg Amerikában, és juttatta be Magyarországra. A rendszerváltozás után – immár nyolcvan év felé közeledve – újra megnyitotta Magyarországon a Püski Könyvesházat.

Püski Sándor – maga is vall erről – egész életében azt kereste, hogyan gyógyítható lelkileg és szellemileg a magyar nemzet. Életműve a magyarság romolhatatlan értéke.

Legyen neki könnyű a föld! Nyugodjon békében!

